

Posudek vedoucího diplomové magisterské práce.

Název: Teorie poznání Rudolfa Steinera

Autor: Vojtěch Kasper

Rudolf Steiner je u nás znám především jako esoterik, zakladatel waldorfské školy apod. Autor se ve své práci pokouší ukázat, že Steiner byl především filosof, který rozvinul na terénu zejména Kantovy teorie zkušenosti, Hegelovy filosofie ducha a v neposlední řadě Goethova myšlení svou vlastní teorii poznání. Za tím účelem zkoumá dvě Steinerovy práce: jeho ranou práci: „Grundlinien einer Erkenntnistheorie der Goetheschen Weltanschauung“ a jeho hlavní filosofický spis: „Die Philosophie der Freiheit“. Autor postupně zkoumá všechny podstatné aspekty a problémy Steinerovy koncepce poznání, jež jsou zároveň základními problémy teorie poznání obecně. Jde o otázky: Jaký je vztah smyslového vnímání a myšlení, co je to pojem, za jakých okolností je naše poznání pravdivé atd. Autor ukazuje, že Steiner klade bazální důraz na myšlení, a ukazuje samozřejmě také, jak Steiner pojem myšlení koncipuje. Zde je patrný a autorem explicitně zdůrazněný vliv Hegelovy filosofie: myšlení podle Steinera není nějakou subjektivní záležitostí, která by teprve dodatečně přistupovala k již hotové skutečnosti apod., nýbrž myšlení je objektivní, a to ve dvojitěm ohledu: teprve ono činí naše mentální smyslové reprezentace objektivními (tak je tomu mimochodem i u Kanta) a navíc specifickým způsobem skutečnost utváří. Kantovské a Hegelovské provenience je i představa, že bez intervence takto pojatého myšlení by nám naše smyslové vnímání poskytovalo jen chaotické a nesrozumitelné stavy. Nakonec spojuje Steiner výkon myšlení s představou emancipace a svobody. To je výrazně hegelovský motiv. S pojetím myšlení souvisí i pojetí pojmu: Steiner v návaznosti na Schellinga a Hegela zastává realistické pojetí pojmu, a odlišuje se tím od nominalistické koncepce, která v novověku a moderní době převažuje.

Práce je charakteristická velkou důkladností a schopností sledovat daný problém do hloubky. To by mohlo vést k nebezpečí ztráty celkového přehledu a zabíhání do problémů, které se sledovaným hlavním tématem práce souvisí spíše volně, pokud vůbec. Tomuto nebezpečí se autor dokáže vyhnout. Čtenáře na daný problém upozorní a vysvětlí mu, proč se objevenému problému nemůže věnovat. Důkladnost práce se projevuje i v práci se sekundární

literaturou, a to jednak z hlediska jejího objemu, a jednak z hlediska způsobu jejího zpracování: práce má rozsáhlý poznámkový aparát, v němž se autor vyrovnává s jinými autory. Práce dále vykazuje kritický odstup od zkoumaného autora: čtenář je vždy upozorněn na možná slabá místa Steinerových úvah. To se týká zejména problému sebevědomí, jenž je u Steinera ošetřen spíše nedostatečně, což je s podivem, uvědomíme-li si, že navazuje na Kanta, Fichta a Hegela. Autorovy argumentační analýzy a komentáře ke Steinerovým argumentům (mimořádně: autor ukazuje, že Steiner ví, co je to argument) jsou důkladné, přesvědčivé a srozumitelné. Nakonec bych chtěl ocenit autorův vyžralý literární projev. Práce je napsána hezkou češtinou.

Jelikož na práci neshledávám žádných problémů, navrhuji hodnotit ji jako **výbornou**.

PD Jindřich Karásek, Dr.